

[Steen Folke]

Det, der er så uhyggeligt, er, at det virker uhyre realistisk. Ingen i hverken Øst eller Vest ønskede naturligvis en atomkrig, begivenhederne kom blot ud af kontrol. En af de medvirkende i filmen spørger dagen efter: hvordan startede det hele egentlig? Hvem skød først? Og det uundgæelige svar er: det er der ingen der aner. Sandt nok kan det også være ganske ligeegyldigt, når katastrofen er sket.

Det var egentlig meningen, at jeg skulle have deltaget i en politikerdebat efter denne film, men jeg orkede det simpelt hen ikke, og mine meddebattører havde det på samme måde, så den debat blev aflyst.

Ved denne lejlighed vil jeg kun sige lidt mere om atomoprustningen, som vi jo havde en større debat om så sent som for 14 dage siden, heldigvis med et resultat, der må karakteriseres som den hidtil største sejr for fredsbevægelserne: et klart nej til de 572 nye atomraketter.

Til gengæld vil jeg sige noget lidt bredere om sikkerheds- og militærpolitik, og da det samtidig ser ud til at blive den dag, hvor jeg forlader folkettinget, er det fristende at tage udgangspunkt i den udvikling, der er sket på dette område i de 9 år, jeg har siddet herinde.

På den finanslov, der var gældende, da jeg blev medlem af tinget i januar 1975, var militærudgifterne opført med 3,5 mia kr. På det finanslovsforslag, der er til debat i dag, er dette beløb vokset til 11,5 mia kr., altså mere end en tredobling på bare 9 år. Jeg kunne have lyst til at spørge: er der nogen, der føler sig 3 gange så sikre nu som for 9 år siden? Nej, sådan kan man heller ikke stille det op, det ved jeg godt.

Når alle i dag oplever situationen langt mere usikker end for 9 år siden, så skyldes det selvfølgelig først og fremmest det forværrede forhold mellem supermagterne, den nye kolde krig og den endnu mere forcerede atomoprustning. Risiko for en atomkrig er blevet en påtrængende realitet efter den påbegyndte opstilling af de 572 Pershing- og krydsermissiler og Sovjetunionens svar: en yderligere forceret oprustning med SS-20 og udplacering af korterevækkende atomraketter i Tjjetoslovakiet og DDR.

Præsident Reagans snak om muligheden for en begrænset atomvåbenkrig i Europa har naturligvis heller ikke gjort sagen bedre.

Det indgår også i vores bevidsthed, at muligheden for at være først til at bruge atomvåben indgår som et led i NATOs officielle strategi. Efter vores mening begår den, der først bruger atomvåben, en forbrydelse mod menneskeheden. Det samme mener for øvrigt et stort flertal i FN, men ikke det officielle Danmark, hverken under den nuværende eller under tidligere regeringer.

Men spørgsmålet om sikkerhed og usikkerhed drejer sig ikke kun om atomvåben. I april 1975, altså igen 9 år tilbage, var den langstrakte og barbariske Vietnamkrig omsider forbi. Jeg husker netop den 1. maj, som var dagen derpå, som en fantastisk glædesoplevelse. Den amerikanske imperialism var omsider blevet besejret af et lille, fattigt og heroisk folk. I dag, 9 år senere, har USA på ny invaderet et selvstændigt land, Grenada, og er på vej mod noget lignende i Libanon, og i mellemtiden har Sovjetunionen invaderet Afghanistan.

Kampen mod oprustningen kan ikke ses løst fra de samfundssystemer, som leverer oprustningens drivkræfter. Våbnene kan ikke bekæmpes isoleret. De fremstilles og anvendes af mennesker, og både fremstilling og anvendelse styres af bestemte samfundsmæssige interesser. Så længe verden er behersket af de samfundssystemer og de magthavere, vi kender i dag, er det utænkeligt, at våbnene og den militære magtanvendelse kan afskaffes. Først hvis og når det lykkes at gøre op med såvel de privatkapitalistiske systemer i Vest som de statsbureaukratiske systemer i Øst og erstatte dem med demokratiske socialistiske systemer, vil det være muligt at afruste for alvor, og, hvem ved, måske afskaffe våbnene. Det har desværre lange udsigter.

I mellemtiden yder Danmark sin lille skærv til oprustningen. I foråret 1975 indgik den daværende socialdemokratiske regering det, man kaldte århundredets våbenhandel, anskaffelsen af de 58 F-16 fly til en stykpris svarende til adskillige børnehaver. Dem betales der stadig til, også på dette års finanslovsforslag. F-16 flyet er et uhyre offensivt våben, som ikke bidrager til større sikkerhed, tværtimod til større usikkerhed.

I de følgende år indgik regeringen – det var stadig en socialdemokratisk regering – først en hemmelig aftale med USA om flyforstærkninger uden så meget som at oriente-